

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
dr. Igor Papič, minister
Masarykova cesta 16

1000 Ljubljana
e-pošta: gp.mizs@gov.si

Ljubljana, 12. avgust 2022

Zadeva: Odziv SVIZ na predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive, ki je v javni obravnavi

Spoštovani,

iz Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (v nadaljevanju SVIZ) vam pošiljamo odziv oziroma komentarje na predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive, z dne 15. 7. 2022 (EVA: 2022-3330-0094, v nadaljevanju pravilnik).

Po našem mnenju pravilnik spreminja dve področju napredovanja v nazive. V večinskem delu ureja pogoje in postopek za napredovanje vzgojiteljic predšolskih otrok – pomočnic vzgojiteljic v naziva (v nadaljevanju vzgojiteljic-pomočnic), v nekoliko manjšem delu pa predlaga tudi spremembe ter omejitve vrednotenja dodatnih strokovnih del in nalog za vse strokovne delavce (predvsem nekaj bolje točkovanih). Zato naš odziv skladno s tem ločujemo na dva dela.

Ker podajamo odziv na pravilnik v javni obravnavi, menimo, da bilo sicer bistveno bolje, če bi MIZŠ ob objavi predlogov sprememb pravilnika vključil tudi vsebinske obrazložitve zanje (vsaj v ključnih delih). Šele na podlagi le-te bi zainteresirana širša javnost oziroma pedagogi lahko bolje ocenili namen predlagatelja, učinke sprememb ter podali temu ustrezne(jše) odzive v javni razpravi.

Datum uveljavitev vseh sprememb je predviden s 1. septembrom letos. Navedeno je logično in hkrati tudi nujno pri spremembah, s katerimi se uresničuje možnost napredovanja vzgojiteljic-pomočnic v naziva mentor in svetovalec, saj je novela Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja kot datum uveljavitve napredovanj določila 1. 9. 2022. Sprejem sprememb pravilnika, ki se nanašajo na opredeljevanje strokovnih del in nalog za vse strokovne delavce – med katerimi je več takšnih, s katerimi SVIZ ne soglašajo oziroma jim nasprotuje – pa bi morali odložiti, saj terjajo dodatno proučitev in usklajevanje s sindikatom oziroma praktiki.

Naj spomnimo še na Stavkovni sporazum med SVIZ in Vlado RS iz leta 2018 ter Dogovor med SVIZ in MIZŠ iz januarja 2020, ki predvideva uvedbo 4. naziva višji svetnik s spremembo ZOFVI!

A. Uvedba napredovanja vzgojiteljic-pomočnic v naziva

Podpiramo spremembe pravilnika za uvedbo napredovanja vzgojiteljic-pomočnic v naziva.

Lahko pohvalimo ter se hkrati zahvalimo za korektno, strokovno in sodelovalno aktivnost MIZŠ oz. pristojnega urada oziroma sektorja, ki nas je še pred javno objavo predloga pravilnika zaprosilo za delovno mnenje in predloge ob oblikovanju pogojev za pridobitev nazivov ter opredeljevanju dodatnih strokovnih del in nalog za vzgojiteljice-pomočnice. Pri tem smo lahko vključili zaposlene, katerih predloge je strokovna služba MIZŠ natančno preučila in tudi upoštevala pri pripravi predlogov za vsebino pravilnika, ki je sedaj v javni obravnavi.

Glede nabora dodatnih del pozivamo k premisleku oziroma preučitvi točke (14), razdelka b) v 17. členu. Nejasno se nam namreč zdi, kakšne programe s skupino staršev ima predlagatelj v mislih. V kolikor bi šlo za vsebine, ki jih oz. bi jih lahko izvajale tudi vzgojiteljice-pomočnice, bi bilo smiselno to točko umestiti tudi v 17a. člen. Opazili pa smo še, da so dodatne naloge pod točkami (6), (7) in (8) uvrščene le v 17a. člen.

Komentarje pa podajamo na prehodne določbe pravilnika, s katerimi smo se seznanili v javni obravnavi:

- Pravilnik v 12. členu v bistvu določa, da bodo zaposlene vzgojiteljice-pomočnice do 1. 12. 2022 pridobile naziv v posebnem, prehodnem režimu. Pri tem pa 12. člen izrecno ne določa obdobja zaposlitve vzgojiteljic-pomočnic, za katere se izvede napredovanje oz. delodajalci podajo predloge za njihovo napredovanje.
Iz drugega odstavka navedenega člena je moč sklepati, da morajo delodajalci podati predloge za napredovanje vzgojiteljic-pomočnic, ki so zaposlene na tem delovnem mestu kadarkoli od uveljavitve sprememb pravilnika (1. 9. 2022) do konca novembra 2022. Po drugi strani prvi odstavek tega člena kot relevantno okoliščino opredeljuje tudi uvrstitev v plačni razred na dan 1. 9. 2022 (kakšen delavec takrat morda še ne bo zaposlen na tem delovnem mestu). Sprašujemo se, ali je pravilnik v tem delu zadosti jasen in celovit? Menimo, da je za prehodno obdobje ključna sklenjena pogodba o zaposlitvi za to delovno mesto ob podaji vloge delodajalca, kar je lahko kadarkoli od uveljavitve pravilnika do konca novembra 2022. Enako velja tudi za uvrstitev osnovne plače delavca. Zato bi bilo po naši oceni bolje v prvem stavku 12. člena besedilo »ob uveljavitvi pravilnika« nadomestiti z besedilom »ima ob podaji predloga za pridobitev naziva sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto vzgojitelja-pomočnika«.
- V vrtcih so vzgojiteljice-pomočnice dokaj pogosto zaposlene za določen čas na delovnem mestu vzgojiteljice, pogodba o zaposlitvi za vzgojiteljico-pomočnico pa jim v tem času miruje (primeri nadomeščanja začasno odsotnih vzgojiteljic). Takšne zaposlitve lahko trajajo tudi po več mesecev, kdaj se tudi verižijo (ponekod so delavke v razdobju leta ali dveh zaposlene kot vzgojiteljice celo dlje časa kot na delovnem mestu vzgojiteljice-pomočnice, ki miruje). Ali bodo delodajalci tudi delavkam, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas za vzgojiteljico-pomočnico, ki je v mirovanju, lahko oz. morali podati predloga za napredovanje v naziv do konca novembra 2022? Če da, jim bo MIZŠ lahko podelilo naziv? Menimo, da bi se tudi v teh primerih morala izvesti prevedba. Ali prehodne določbe to omogočajo? V kolikor to

ni jasno, bi bilo potrebno prehodne določbe dopolniti na zgoraj navedeni način tudi iz tega razloga. V vsakem primeru bi bilo smiselno ravnatelj v okrožnici opozoriti na takšne situacije.

- Vzgojiteljice-pomočnice se zaposlujejo tudi za določen čas oziroma med njihovimi zaposlitvami lahko prihaja do prekinitev zaposlitve v vrtcu. Občasno tudi za daljši čas (npr. starševsko varstvo). Menimo, da bi za strokovne delavke, ki v času prehodnega režima ne bodo zaposlene kot vzgojiteljice-pomočnice, so pa bile, in izpolnjujejo pogoje za opravljanje tega dela v skladu s predpisi ter bi glede na preteklo uvrstitev v plačne razrede v prehodu bili prevedeni v naziv, delodajalci lahko podali predlog za napredovanje po prehodnem režimu še po koncu novembra 2022. In sicer ob ponovni zaposlitvi na tem delovnem mestu (v določenem časovnem okviru).
- Prvi odstavek 12. člena se pri razmejitvi za pridobitev naziva mentor in svetovalec v prehodnem režimu (pri že doseženih napredovanju) opira na številčno določitev plačnih razredov v nazivih, ki sploh še niso določeni! Ti bodo šele predmet pogajanj ter dogovora o tarifnem delu KPVIZ!

Ustrezneje bi bilo, da se v prvi in drugi alineji prvega odstavka 12. člena razpone v nazivih določi opisno in ne s številkami. Na primer: vzgojitelj-pomočnik, ki je uvrščen » - v plačni razred od začetnega plačnega razreda v nazivu mentor do enega plačnega razreda nižje od začetnega plačnega razreda v nazivu svetovalec, pridobi naziv mentor«, tisti, ki je uvrščen »v plačni razred od vključno začetnega plačnega razreda v nazivu svetovalec dalje, pridobi naziv svetovalec«, pri čemer se bo upoštevalo plačne razrede, kot bodo določeni s KPVIZ.

Razumemo MIZŠ z vidika čim bolj jasnega pričetka postopkov za pridobitev nazivov v prehodnem obdobju. Vendar je omenjeni zapis neustrezen, ker na posreden način prejudicira pogajalski proces oz. njegov izid (sami ste že seznanjeni s predlogom SVIZ, v katerem predlagamo drugačne razpone plačnih razredov med nazivi). Menimo, da bi bil opisni način opredelitve ustreznejši. Res pa je, da to terja čim prejšnji pričetek pogajanj o plačah pomočnic-vzgojiteljic v nazivih, k čemur smo vas pisno pozvali že junija!

- V pogajanjih o določitvi osnovnih plače vzgojiteljic-pomočnic v nazivih v KPVIZ bomo morali celostno urediti režim določitve plač ob uvedbi nazivov. Naj pri tem še dodamo, da je vsebina zadnjega odstavka 14. člena pravilnika (sicer dobrodošla in potrebna, četudi v izjemnih situacijah) lahko le del dogovora socialnih partnerjev. Zgolj ti določajo plačilo zaposlenih, ne pa pravilnik, ki določa pogoje in postopek napredovanja zaposlenih v nazive.

Zavedamo se, da je moč ustrezno urediti uvedbo nazivov vzgojiteljicam-pomočnicam le ob sočasni ali sedaj vsaj s čim bolj časovno usklajeno določitvijo njihovih osnovnih plač v nazivih preko pogajalskega procesa! Kot smo izpostavljali in opozarjali že v preteklosti, je za zaposlene na tem delovnem mestu bistveno izboljšanje osnovnih plač oz. plačnih razredov in ne sama uvedba dveh strokovnih nazivov. Zato ponovno pozivamo k temu, da si MIZŠ prizadeva za čim prejšnje oblikovanje pogajalskih izhodišč Vlade RS ter za pričetek pogajanj o določitvi plač vzgojiteljicam-pomočnicam.

B. Spremembe in ukinitev upoštevanja nekaterih dodatnih strokovnih del in nalog za vse strokovne delavce

Spremembe pravilnika predvidevajo tudi nekoliko drugačne opredelitve oziroma vrednotenja nekaterih dodatnih strokovnih del in nalog. Tudi na način, da bi opravljanje le-teh postalo strokovnim delavcem praktično nedostopno. Slednje lahko pomembno negativno vpliva na možnosti napredovanja zaposlenih v nazive. Gre predvsem za spremembe pri objavi strokovnih (sedaj znanstvenih) člankov, prispevkov na mednarodnih konferencah, črtanje članstva v odboru za organizacijo mednarodne konference in še nekaj sprememb. Tovrstnim spremembam, kot so predlagane, SVIZ nasprotuje.

Naj spomnimo, da je MIZŠ pred dvema letoma, ko je nazadnje predlagalo spremembe pravilnika, na posebnih srečanjih predstavilo ter s predstavniki SVIZ (tudi praktiki) vsebinsko usklajevalo in uskladilo spremembe pravilnika, in sicer tudi opredelitve dodatnih strokovnih del in nalog v tistih točkah, ki so sedaj znova predlagane v spreminjanje. O tokrat spremembah pa ni potekalo tovrstno usklajevanje.

Lahko poskušamo razumeti, da je MIZŠ na podlagi praks pri uveljavljanju določenih dodatnih strokovnih del in nalog od usklajenih zadnjih sprememb pred dvema letoma ocenilo, da so potrebne ponovne spremembe pri opredeljevanju le-teh. Vendar pa menimo, da bi morale biti tovrstne spremembe skrbno pretehtane in usklajevane s praktiki oziroma SVIZ na enak ali podoben način kot se je to storilo pred dvema letoma.

Prav tako spremembe pri dodatnih strokovnih delih praviloma ne bi smele pomeniti njihovega popolnega ukinjanja ali biti preoblikovane na način, da bi postala strokovnim delavcem praktično nedosegljiva. Če MIZŠ smatra, da se določena dodatna strokovna dela uveljavlja na sporen način oziroma se ureditev kakor koli izkorišča, bi se prvenstveno morala poiskati rešitev v smeri postavljanja dodatnih, drugačnih in tudi (bolj) jasnih kriterijev za njihovo uveljavljanje. Dodatne strokovne naloge morajo biti v pravilniku sicer čim bolj jasno opredeljene že zaradi oblastne narave samega pravnega akta in uveljavljanja pravic strokovnih delavcev v upravnem postopku.

Odzivi na sporne spremembe dodatnih strokovnih del in nalog, vrednotenih z 2 točkama:

- *Enoletno vodenje kluba ali sekcije izven zavoda, v katerega so vključeni udeleženci izobraževanja ter se navezuje na vzgojno delo z učenci ali drugimi udeleženci izobraževanja in usposabljanja (točka (8) v razdelku b) 17. člena, točka (10) v razdelku b) 20. člena):*

MIZŠ predlaga črtanje te naloge (npr. za zaposlene v šolah, podobno tudi za zaposlene v vrtcih), kar je po našem mnenju lahko problematično. Nejasno je, kateri je razlog za črtanje te naloge za zaposlene strokovne delavce za šole. Delavec namreč lahko tudi z delom v tovrstnem okolju pridobi dodatne izkušnje, ki jih vnaša v svoje pedagoško delo (ter tudi obratno).

- *Prva objava samostojnega prevoda strokovnega članka v strokovnem časopisu ali pedagoški reviji (točka (18) v razdelku b) 20. člena):*

MIZŠ predlaga črtanje te naloge, čemur nasprotujemo. V kolikor je črtanje pri strokovnih delavcev vrtca še lahko nekako razumljivo, se nam zastavlja vprašanje smiselnosti črtanja za strokovne delavce šol. Med njimi so tudi učitelji tujih jezikov, ki lahko tudi prevajajo tuje članke v pedagoške revije. Četudi ta naloga ni dosegljiva vsem ali večini strokovnih delavcev, menimo, da črtanje ni primerno in omejuje možnost napredovanja strokovnih delavcev.

- *Članstvo v odboru za organizacijo strokovne konference, strokovnega kongresa, strokovnega posveta z vsebinskim delom v obsegu vsaj 6 ur, organiziranega za strokovne delavce več zavodov (nova točka (8) v razdelku b) 17. člena, nova točka (10) v razdelku b) 17.a člena ter nova točka (30) v razdelku b) 20. člena):*

MIZŠ določa novo nalogo, ki se vrednoti z 2 točkama, ko gre za vrednotenje članstva v organizacijskem odboru tovrstne konference, kar podpiramo. Ne more pa biti to 'nadomestilo' za črtanje oz. neupoštevanje tovrstnega dela pri konferencah na višjih nivojih (tudi na nacionalnem).

Odzivi na sporne spremembe dodatnih strokovnih del in nalog, vrednotenih z 3 točkami:

- *Ena samostojna predstavitev na posameznem strokovnem kongresu ali strokovni konferenci v organizaciji institucij na državnem nivoju (točka (29) v razdelku c) 17. člena, točka (2) v razdelku c) 17.a členu, točka (3) v razdelku c) 20. člena ter točka (1) v razdelku c) 23. člena):*

V pravilniku je bila pred dvema letoma s SVIZ usklajena opredelitev naloge »samostojno predavanje, referat ali delavnica na kongresu ali konferenci v organizaciji institucij na državnem nivoju«. MIZŠ je takrat, v skladu s tedanjo prakso, v poročilo o sodelovanju z javnostjo zapisalo, da se enakovredno referatom na nacionalnih konferencah vrednotijo tudi referati, namenjeni stroki in delu na področju vzgoje in izobraževanja, ki jih strokovni delavci izvedejo na letnem posvetu ali letni konferenci različnih stanovskih združenj in združenj strokovnih delavcev na nacionalnem nivoju.

Sedaj MIZŠ predlaga dopolnitev opredelitve te naloge z omejitvijo ene predstavitve na posameznem kongresu, slednji mora biti strokovni. Sklepamo, da bo zgoraj navedena opredelitev (iz poročila o sodelovanju z javnostjo pred dvema letoma) in tovrstna praksa MIZŠ ostala v veljavi. Sprašujemo se, ali je zaradi načela zakonitosti potrebno kakorkoli dopolniti opredelitev institucij, ki izvajajo te konference (sploh ob verjetnem zmanjšanju števila mednarodnih konferenc).

Opažamo, da za razliko od konferenc za zaposlene izven zavoda (vrednotenim z 2 točkama) v zapisu ni oklepaja, ki bi opredeljeval vrste predstavitev. Zato sklepamo, da je potrebna opisana tovrstna dopolnitev.

- *Prva objava avtorskega znanstvenega članka v strokovnem časopisu ali pedagoški reviji (dosedanja točka (4) v razdelku c) 17. člena, točka (3) v razdelku c) 17.a člena, točka (7) v razdelku c) 20. člena):*

SVIZ nasprotuje predlagani spremembi. Trenutna opredelitev te naloge je »prva objava avtorskega strokovnega članka v tujem strokovnem časopisu ali tuji pedagoški reviji« ob določenih pogojih (predstavitev strokovne tematike, ki vsebuje naslov, uvod, jedro z obravnavo strokovnega vprašanja ali uporabo znanja v praksi ter zaključek). MIZŠ predlaga spremembo te točke na način, da se ne bi več vrednotila objava avtorskega strokovnega članka v tujem strokovnem časopisu ali pedagoški reviji, kar je bil pogoj doslej. Upošteva se torej le objava avtorskega članka v strokovnem časopisu ali pedagoški reviji v RS, vendar mora iti za znanstveni članek. Pri čemer iz pravilnika ni jasno, kaj bi se sploh štelo kot znanstveni članek (obstaja več vrst znanstvenih člankov, kakšna klasifikacija se bo uporabljala, morajo biti ti recenzirani ipd.)?

Bistveno pa je, da strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju niso znanstveniki oziroma raziskovalci (za to niso niti zaposleni niti nimajo za to ustreznih pogojev). Njihovo delo je vezano neposredno na prakso. Hkrati raziskovalna dejavnost učitelja ne zagotavlja tudi kakovostnega poučevanja, kar bi morala biti prednostna naloga vseh učiteljev. Strokovni članki lahko obravnavajo probleme iz stroke ali prakse, s katerimi se srečujejo strokovni delavci ter so lahko pomembni za stroko, zaradi deljenja izkušenj in mnenj iz prakse pa lahko pozitivno vplivajo na izboljšanje vzgojno-izobraževalnega procesa.

V primeru nepriznavanja tovrstnih člankov strokovnim delavcem v šolah bi se lahko okrnilo širjenje znanja in izkušenj ter s tem lahko negativno vplivalo na kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa ter informiranost učiteljev. Zato tej predlagani spremembi nasprotujemo.

- *Članstvo v odboru za organizacijo mednarodne konference, kongresa, simpozija ali posveta z vsebinskim delom v obsegu vsaj 6 ur, z udeležbo najmanj tretjine aktivnih udeležencev iz vsaj treh tujih držav (točka (6) v razdelku c) 17. člena, točka (11) v razdelku c) 20. člena):*

MIZŠ predlaga črtanje te dodatne strokovne naloge, s čimer se ne strinjamo. Drži, da se predlaga omejitev vrednotenja prispevka na mednarodni konferenci, pri čemer ni več pričakovati tolikšnega števila le-teh. Ker pa se bodo lahko še vedno organizirale, ne vidimo razloga, zakaj se strokovnemu delavcu, ki aktivno sodeluje pri organizaciji le-te, to ne bi upoštevalo pri napredovanju v naziv.

Naj opozorimo na to, da pravilnik kot dodatne strokovne naloge ne opredeljuje članstva v organizacijskem odboru nacionalne konference, ampak le konference oz. posvete za strokovne delavce več zavodov (vrednotene z 2 točkama). Morali bi torej ovrednotiti tudi to nalogo.

Odziv na sporno spremembo dodatnega strokovnega dela, vrednotenega s 4 točkami:

- *Samostojna predstavitev na mednarodnem kongresu (točka (2) v razdelku č) 17. člena, točka (2) v razdelku č) 17.a člena, točka (2) v razdelku č) 20. člena, razdelek, točka (1) v razdelku č) 23. člena):*

SVIZ nasprotuje predlagani omejitvi naloge. Obstoječo opredelitev smo uskladili skupaj pred dvema letoma. Sedaj MIZŠ predlaga spremembe, ki zahtevajo predstavitev v tujem jeziku, v plenarnem delu mednarodnega kongresa oz. konference, v zborniku pa bi morala biti objavljen celotna predstavitev v tujem jeziku. Poleg tega bi morala biti na konferenci oz. posvetu najmanj tretjina aktivnih udeležencev iz vsaj petih tujih držav (trenutno treh).

Pravilnik po našem mnenju ne opredeljuje jasno novih omejitev oz. pojmov (npr. kaj je predstavitev, kaj plenarni del konference, kaj vse zajema objava prispevka) in s tem tudi pravic strokovnih delavcev.

Bistveno je, da je v praksi na mednarodnih konferencah plenarni del namenjen znanstvenemu strokovnem področju, ki ga navadno izvajajo znanstveniki oziroma raziskovalci, kar je učiteljem praktično nedosegljivo. Določitev tovrstnih omejitev bo v praksi lahko povzročila, da se velika večina (če ne skoraj vse) mednarodnih konferenc več ne bo niti organizirala. A morebiti so med njimi tudi takšne, ki so bile bolje organizirane od drugih (z več strokovnimi vsebinami in z bolj uveljavljenimi predavatelji, tudi mednarodnimi). Ali bodo organizatorji tovrstnih konferenc, ki npr. niso strokovno društvo ali javni zavod na ravni države, lahko organizirale tovrstne

konferenca na nacionalnem nivoju? Se bodo prispevki delavcev na takšnih konferencah zaradi vrste organizatorja lahko vrednotili s tremi ali le še z dvema točkama?

Kljub vsem okoliščinam so strokovne konference oz. posveti prostor informiranja strokovnih delavcev o novostih na strokovnem področju ter hkrati seznanitev stroke in raziskovalcev s težavami in izzivi v praksi. Posledično lahko pozitivno vplivajo na širjenje raziskovalnega in strokovnega dela ter dobrih praks v zavodih. Na vseh ravneh, tudi mednarodni. Zato je potrebno spremembe pravilnika, ki bodo vplivale na področje strokovnih konferenc in posvetov, presojati celostno in na način, da spremembe ne bi imele tovrstnih negativnih vplivov.

Odziv na prehodno določbo pravilnika:

- *Kljub spremembam pravilnika bi se lahko še naprej vrednotili in točkovali tudi strokovni članki in prevodi strokovnih člankov, vendar le, če so bili objavljeni do 31. avgusta 2022 (prva alineja 11. člena):*

Ker je na objavo že oddanega članka pri posameznih revijah potrebno čakati tudi več mesecev, v poletnem času pa mnogo pedagoških revij ne izdaja svojih števil, bi bilo v prehodni določbi ustrežnejši zapis, da se vrednoti in točkuje prva objava strokovnih člankov, ki so bili oddani v objavo do 31. 8. 2022.

V zaključku ponovno poudarjamo, da so bile v preteklosti spremembe pogojev za napredovanje zaposlenih v nazive predmet usklajevanja z reprezentativnimi predstavniki zaposlenih, torej reprezentativnimi sindikati, in pri njih vključenih praktikih. Ker v primeru tokratnih spreminjanj in dopolnjevanja dodatnih strokovnih del in nalog strokovnih delavcev (z izjemo vzgojiteljic-pomočnic) do tega ni prišlo, predlagamo, da se po končani javni razpravi o spremembah usklajujemo podobno kot pred dvema letoma, sprejem tovrstnih sprememb pravilnika pa naj se odloži oziroma sprejema ločeno od sprememb, potrebnih za napredovanje vzgojiteljic-pomočnic v nazive (kjer je rok uveljavitve 1. 9. 2022).

Z lepimi pozdravi,

Branimir Štrukelj
glavni tajnik SVIZ

→ 62 19